

Winter er foretaget fra Regeringens og Rigsdagens Side for at tilvejebringe en Rentenedgang og derved at lette det Tryk, som hviler paa det arbejdende, producerende Samfund i sin Helhed. Seg skal ikke komme ind paa, hvad der er Hovedgrunden til dette Tryk og den Tilbagegang, som har fundet Sted i de senere Aar, og det saa meget mindre, som jeg maa tilstaa, at jeg ikke er i Besiddelse af de Gyver, dertil udfordres. Personlig har jeg den Opfattelse, at den forandrede Møntfod har en væsentlig Andel deri, og denne Anskuelse deles jo ogsaa af flere haade herhjemme og i andre Lande. Men et er i alt Fald sikkert, at Kapitalen vistnok har tjent et Beløb, som omtrent svarer til det, som Ejendomsbefidderne have tabt. Det er derfor ret naturligt, at Forholdene, tvungne af Nødvendighed, begynde at regulere sig i Form af en lavere Rentefod for at skaffe Ligevægt mellem Kapital og Arbejde. En saadan Bevægelse er jo ogsaa nu naaet til os, noget senere end til andre Lande, og den har jo særlig givet sig Udslag i Kursen paa de forskellige Obligationer og særlig Kreditforeningsobligationer. Den Kurs, de noteres til nu, maa vistnok betragtes som en i alt Fald væsentlig Norm for Rentefoden for Laan i faste Ejendomme. Man mener derfor, at denne Lov er en ligefrem, naturlig Følge af Begivenhedernes Udvikling. Et er jo ved en Lovgivningshandling at forstyrre Begivenhedernes Gang, et andet at finde sig i den Forandring, som Forholdene føre med sig — og at beholde den nuværende Rentefod vilde være at hemme Rentens Nedgang under 4 pCt. for de Kapitaler, der ikke ere anbragte gennem Kreditforeninger, og ikke mindst Kapitaler, hvor Staten selv har Raadighed over Fastsættelsen. Der er jo indvendt, at den almindelige Rente endnu ikke er væsentlig under 4 pCt. Seg skal blot dertil gøre den Bemærkning, at for saa vidt man vedtager nu at nedsætte den legale Rente til $3\frac{1}{2}$ pCt., er den vistnok mere i Overensstemmelse med den almindelige Rente, end den nugældende Rentefod har været i det meste af den Tid, vi have haft Loven af 1855, og betydelig mere i Overensstemmelse med den almindelige Rente nu, end paa det Tidspunkt, da vi fik denne Lov.

Hvor meget eller hvor lidt Betydning dette Forslag vil have, skal jeg ikke komme ind paa, men lade Fremtiden om, men jeg mener kun, at Forslaget er et nødvendigt Skridt for ikke at hindre en naturlig og nødvendig Rentenedgang. Det er oplyst for Udvalget, at en af de Naader, man jævnlig benytter til at omgaa Loven af 1855, er, at

der for Væksellaan mod Stadesløsbreve stiftes Pant i fast Ejendom, og det er endog saa oplyst, at der for disse Laan svares indtil 25 pCt., og at slige Omgaaelser af Loven finde Medhold ved Domstolene. Uagtet Udvalget er klar over, at det ikke ved Lov er muligt at ramme alle Forhold og Former, hvorunder Lager skjuler sig, har man dog ment, at en Skærpselse vilde have Betydning, og i den Anledning har man stillet et Endringsforslag til § 1, der gaar ud paa, at Rente ikke maa overstige $3\frac{1}{2}$ pCt. for Laan, hvorfør der er ydet Pant i faste Ejendomme, undtagen mod Bevilling. Et Mindretal, bestaaende af 2 Medlemmer, har fraraadet Forslagets Vedtagelse og har givet en udførlig Begrundelse deraf i Betænkningen. De anføre til Slutning, at Forslaget ikke er „stemmende med de faktiske Forhold“, og at det er „stridende imod Debitorernes berettigede Krav og Interesser“. Hvis Mindretallet har Ret heri, maa et af to være Tilfældet, enten at Rente nu almindelig er 4 pCt., eller ogsaa at en fast, bunden Rentefod ikke stemmer med Debitorernes Krav og Interesser. Thi at en fast, bunden Rentefod, der er højere end den almindelige Rente, vil være i Debitorernes Interesse, tror jeg end ikke, det ærede Mindretal selv mener. Seg tager vistnok heller ikke meget fejl i, at Mindretallet i Birteligheden ønsker den bundne Rentefods Ophævelse. Det ærede Mindretal har imidlertid ikke stillet Forslag herom, har vel sagtens ikke fundet det formaalstjenligt, men dets Begrundelse i Betænkningen gaar i en vis Henseende alligevel ud paa disse to Punkter, jeg nævne. Det ærede Mindretal begynder med at sige, at dette Forslag er „i afgjort Modstrid med den Stilling, som Lovgivningsmagten i Løbet af de sidste 40 Aar har taget til dette Spørgsmaal“. Seg tror imidlertid ikke, det ærede Mindretal har Ret heri, og det maa maasse være mig tilladt at give en lille historisk Oversigt over dette Tidsrum.

Der har selvfølgelig stadig været Røster, og stærke Røster, fremme om en fuldstændig Frigørelse af Rentefoden. Allerede i 1838 var dette Spørgsmaal fremme i Røstilde Stænderforjamling, men Forslaget blev forkastet med 45 Stemmer mod 13, og i 1855 under Behandlingen af den nugældende Lov var der ogsaa stærke Røster fremme om en fuldstændig Frigørelse af Rentefoden. Talsmændene herfor var i væsentlig Grad Godsejere, Grossererere, Overretsagsførere, i det hele taget Folk med store Pengeomsætninger, Folk, der spekulerede i og med Penge som en anden Vare, eller ogsaa lærde Folk, der saa Sagen